

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLK WEG 29 - TELEF. 55.23.50 - GIRO 41.22.35

Niet voor publicatie.
Nadruk verboden.

Rapport ne 91.

7 091

ONDERZOEK NAAR DE VERMOEDELIJKE KOSTPRIJS VAN EIEREN EN EENDAGSKUIKENS IN DE PERIODE 1 OCTOBER '47 TOT 1 OCTOBER '48.

De in dit rapport verzamelde gegevens zijn getoetst aan het oordeel van een Commissie van Advies.

De Commissie van Advies verklaarde zich met de inhoud van dit rapport te kunnen verenigen. De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust uiteraard bij het Landbouw-Economisch Instituut.

De Commissie van Advies was als volgt samengesteld:

Ir J.G. Tukker (Voorzitter) te De Bilt,	Hoofd van de Rijkspluimveeteelt-voorlichtingsdienst.
Ir J.J. Jansen te Venic	, Rijkspluimveeteeltconsulent.
G. van Kampen te Scherpenzeel	, Landbouwer.
A. Loman te Almen (Gld.)	, Vermeerderaar.
M.J. Sillekens te Heythuijzen (L)	, Fokker.

Inhoud

Tekst

Doel	blz. 2
Methode	blz. 2
Basisgegevens	blz. 2
Resultaten	blz. 3
Staat I	Overzicht vermoedelijke kostprijs van consumptieeieren op de vermeerderingsbedrijven en vrije pluimveebedrijven voor de periode 1 October 1947 - 1 October 1948 blz. 5
Bijlage 1	Overzicht van de resultaten van het onderzoek naar de kostprijs van de eieren in de periode 1 October 1946 - 1 October 1947 blz. 6 t/m 16
Bijlage 2	Berekening extra kosten van de vermeerderingsbedrijven ten behoeve van de broedeleiersproductie blz. 17
Bijlage 3	Berekening van de vermoedelijke kostprijs van consumptie-eieren voor de periode 1 October 1947 tot 1 October 1948 op een aantal vermeerderingsbedrijven en vrije pluimveebedrijven blz. 18 t/m 24
Bijlage 4	Berekening van de vermoedelijke kostprijs van eendagskuikens blz. 25 t/m 30

's-Gravenhage, 23 Februari 1948.

Samengesteld door:

Drs A.R. van Nes.

Ir J.G. Veldink

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

De Directeur,

Drs J. Horring.

200/200

61
91 B

58/503

Doel

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen van de hoogte van de kostprijzen voor: consumptieeieren, broedeieren afkomstig van vermeerderingsbedrijven en ééndagskuikens.

Methode1. Voor de kostprijsberekening van consumptieeieren:

Over het legjaar 1 October 1946 tot 1 October 1947 werden op een aantal vermeerderingsbedrijven en vrije pluimveebedrijven, de kosten met bijbehorende productie vastgesteld (zie bijlage 1). Daar de vermeerderingsbedrijven voor de broedeieren die gedurende een bepaalde tijd afgeleverd worden extra kosten moeten maken, dienen deze op de totale kosten der ei-productie in mindering te worden gebracht. Na deze aftrek resteren de kosten voor de consumptieeieren, die met de kosten der vrije pluimveebedrijven te vergelijken zijn.

Voor zover het huidige prijspeil van de voederartikelen afwijkt van het gemiddelde in de basisperiode, zijn hierop enige correcties aangebracht. De gemiddelde leg per hen vertoonde, in het bijzonder op de vrije bedrijven, die nagenoeg uitsluitend hennen bezaten die in hun eerste legjaar waren, een beeld dat van het normale afweek. Uit het verzamelde materiaal kon echter wel de normale gemiddelde productie berekend worden (zie Bijlage 3).

2. Voor de kostprijsberekening van broedeieren, afkomstig van vermeerderingsbedrijven:

Het karakter van het vermeerderingsbedrijf brengt met zich mede, dat voor de broedeierenproductie extra kosten gemaakt moeten worden. Deze extra kosten zijn evenals de hoeveelheid per hen verkochte broedeieren, aan de hand van de verzamelde gegevens berekend. (zie Bijlage 2)

3. Voor de kostprijsberekening van ééndagskuikens.

Daar van de broedinrichtingen geen speciale boekhoudingen beschikbaar waren, werd voor dit onderdeel de z.g. synthetische methode gevolgd. De verschillende kosten en opbrengsten zijn dus niet aan gesloten boekhoudingen, maar aan de praktijk ontleend (zie Bijlage 4).

Basisgegevens.

De vorige kostprijsberekening van eieren (rapport no 57) moest geheel op grond van de door middel van een enquête verzamelde gegevens, opgesteld worden. Gedurende het voorbije legjaar 1 October 1946 tot 1 October 1947 beschikten wij reeds over een beperkt aantal voor dit doel bijgehouden bedrijfsboekhoudingen. Om dit materiaal uit te kunnen breiden werden ook nog verschillende bedrijven bezocht, zodat op grond van nota's, eierlijsten etc. ook hier de kostprijs van een ei berekend kon worden. Van het verzamelde materiaal bleken de volgende aantallen voor het kostprijsrapport geschikt te zijn:

	Vermeerderingsbedrijven			Vrije pluimveehouders		Fokbedrijven
	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N.Brabant Limburg + Zeeland	Drenthe + Overijssel Gelderl.	N.Brabant Limburg	
Bedrijfsboekhoudingen	4	12	7	2	1	4
Enquêtebedrijven	3	6	7	6	8	2
Sub-totaal	7	18	14	8	9	6
Totaal		39		17		6

Het materiaal afkomstig van de fokbedrijven is opgenomen in Bijlage 1, tabel III. Gezien het sterk afwijkende bedrijfstype van deze bedrijven t.o.v. de vermeerderingsbedrijven en de vrije pluimveehouders waren deze gegevens niet voor de berekening van de kostprijs van consumptieeieren te gebruiken.

Hiervoor zijn de volgende argumenten aan te geven:

1. Op deze bedrijven wordt veel extra arbeid verricht voor valnestcontrole, selectie en foktechnische boekhouding.
2. De samenstelling van de pluimveestapel wijkt doorgaans sterk af van die op de vermeerderings- en de vrije bedrijven, als gevolg van het aanhouden van oudere hennen, die een lagere productie hebben.
3. Het opfokken en verkopen van fokhanen, wat een belangrijke inkomstenbron voor de fokbedrijven vormt, is in de boekhouding opgenomen. De hieraan verbonden extra kosten en extra opbrengsten zijn niet door het aanbrengen van een correctie te elimineren.

De Resultaten.

A. Consumptie-eieren.

De rentabiliteit van de pluimveehouderij is bij verschillende eierprijzen berekend voor de vermeerderingsbedrijven en de vrije pluimveehouders op basis van een gemiddeld aantal aanwezige hennen per bedrijf van respectievelijk 300 en 150 stuks.

Deze aantallen kan men voor het jaar 1947/'48, op grond van het aantal aanwezige hennen per 1 October 1947 van de in het onderzoek betrokken bedrijven, gemiddeld verwachten.

	Vermeerderingsbedrijven	Vrije pluimveehouders
1. Arbeidskosten per hen	4,11	4,11
2. Voederkosten per hen	15,59	14,17
3. Overige kosten per hen	3,69	3,55
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	23,39	21,83
4. Af. Opbrengst bijproducten per hen	4,69	4,75
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	18,70	17,08
5. Totale eiproductie per hen	158	156
6. Kostprijs per ei	11,8 ct	10,9 ct
7. Kostprijs per kg eieren	f. 2,01	f. 1,86
Inkomen per gemiddeld bedrijf bij:		
A De per 3 Maart 1947 vastgestelde maximumprijs van f.1,96 per kg		
a. Arbeidsinkomen	f. 1233,-	f. 617,-
b. Winst of verlies	" % 139,- 1)	" 138,-
<u>Totaal inkomen</u>	f. 1094,-	f. 755,-
B De per 21 September 1947 vastgestelde maximumprijs van f. 2,28 per kg		
a. Arbeidsinkomen	f. 1233,-	f. 617,-
b. Winst	f. 753,-	f. 578,-
<u>Totaal inkomen</u>	f. 1986,-	f. 1195,-
C Invloed van een prijswijziging van 17 ct per kg op het inkomen per gem. bedrijf	f. 474,-	f. 234,-

1) % geeft een verlies aan.

Bij de beoordeling van de resultaten dienen de volgende punten in overweging te worden genomen:

1. Naast de hierboven berekende inkomens, hebben de vermeerderingsbedrijven nog een extra inkomen uit de productie van broedeieren. Gemiddeld $\frac{1}{6}$ van het totaal aantal geproduceerde eieren wordt als broedeieren afgeleverd, waarvoor gemiddeld 6,5 ct extra kosten per ei worden gemaakt (zie bijlage 2).
2. De vervoederde granen uit het eigen bedrijf zijn gewaardeerd tegen de voor oogst 1947 geldende richtprijzen. Van de zijde van de Commissie van Advies werd er op gewezen, dat deze richtprijzen veelal beneden de kostprijzen op de lichtere gronden liggen.
3. De omzetbelasting welke sinds 1 Juli 1947 uitsluitend betaald moet worden bij verkoop van eieren en levend pluimvee aan particulieren, is in de berekening buiten beschouwing gelaten.
4. De ondernemingsbelasting welke vanaf 1 Januari 1948 ook op landbouwbedrijven van toepassing is, werd voor de periode 1 October 1947 - 1 October 1948 niet in de kosten begrepen.

B. Eendagskuikens.

Kostprijs bij een uitkomstpercentage van 65%: 37 ct per ééndagskuiken.

1 0/10

OVERZICHT VAN DE VERMOEDELIJKE KOSTEN PER HEN (EXCLUSIEF
DE EXTRA KOSTEN VOOR DE PRODUCTIE VAN BROEDDIJVEN)
EN DE KOSTPRIJS PER CONSUMPTIE-EI OP EEN AANTAL
VERMEERDERINGSBEDRIJVEN EN VRIJE PLUIMVEE-
DRIJVEN VOOR DE PERIODE 1 OCTOBER 1947 -
1 OCTOBER 1948.

Bedrijven	Vermeerderings- bedrijven	Vrije pluimvee- bedrijven
Aantal waarnemingen	39	17
1. a. Loon	3,50	3,50
b. Sociale lasten	0,61	0,61
<u>sub-totaal loon</u>	4,11	4,11
2. Voederkosten		
a. Aangekocht op toewijzing	14,73	11,30
b. Aangekocht ander voer	0,32	0,75
c. Voer uit eigen bedrijf	0,54	2,12
<u>sub-totaal voederkosten</u>	15,59	14,17
3. Strooisel	0,23	0,13
4. Electriciteit, brandstof en water	0,11	0,16
5. Kosten klein gereedschap	0,08	0,08
6. Verzekering	0,01	0,03
7. Vecartskosten	0,05	0,07
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,51	0,41
9. Afschrijving + rente hokken en kunstmoeders	0,96	1,00
10. Pacht	0,19	0,22
11. Aankoop dieren		
a. kuikens	0,91	1,08
b. hanen	-,-	0,05
12. Rente pluimveestapel	0,24	0,21
13. Algemene kosten	0,13	0,09
14. Inkrimping pluimveestapel	0,27	0,02
<u>sub-totaal overige kosten</u>	3,69	3,55
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	23,39	21,83
<u>Aftrekposten:</u>		
16. Verkoop dieren (incl. eigen gebruik)	2,93	2,08
17. Uitbreiding pluimveestapel	1,63	2,50
18. Waarde mest	0,13	0,17
<u>Totaal aftrek</u>	4,69	4,75
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	18,70	17,08
19. Eiproductie per hen	155	155
20. Eiproductie laatste broed vóór 1 October	3	1
21. Totale eiproductie per hen	158	156
22. Kostprijs per ei	11,8 ct	10,9 ct
Aantal aanwezige hennen per 1 October 1946	309	159
Gemiddeld aantal aanwezige hennen 1 October 1946 - 1 October 1947	261	130
Aantal aanwezige hennen per 1 October 1947	365	216

OVERZICHT VAN DE KOSTEN EN DE EIPRODUCTIE PER HEN (INCLUSIEF
DE EXTRA KOSTEN VOOR DE BROEDELIJEREN) IN DE PERIODE
1 OCTOBER 1946 - 1 OCTOBER 1947 OP EEN AANTAL
VERMEERDERINGSBEDRIJVEN.

Gebieden	Drenthe, Overijssel	Gelderland	Noord-Brabant Limburg, Zeeland
Aantal waarnemingen	7	18	14
1. Loon			
a. eigen personeel	3,92	2,96	3,44
b. vreemd personeel	0,24	0,12	0,46
c. sociale lasten	0,72	0,53	0,67
<u>sub-totaal loon</u>	4,88	3,61	4,57
2. Voederkosten			
a. Aangekocht op toewijzing	17,08	15,10	14,25
b. Aangekocht ander voer	0,18	0,58	0,20
c. Voeder uit eigen bedrijf	0,55	0,59	0,47
<u>sub-totaal voederkosten</u>	17,81	16,27	14,92
3. Strooisel	0,27	0,23	0,18
4. Electriciteit, brandstof en water	0,10	0,12	0,10
5. Kosten klein gereedschap	0,10	0,04	0,09
6. Verzekering	0,02	-,-	0,02
7. Veeartskosten	0,19	0,16	0,17
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,56	0,36	0,62
9. Afschrijving + rente hokken en kunstmoeders	1,06	0,92	0,89
10. Pacht	0,21	0,19	0,18
11. Aankoop dieren			
a. Kuikens	1,40	1,08	1,18
b. fokhanen	0,70	0,54	0,50
12. Rente pluimveestapel	0,25	0,24	0,23
13. Algemene kosten	0,13	0,11	0,16
14. Inkrumping pluimveestapel	0,03	0,50	0,29
15. Heffing Bedrijfschap	0,11	0,16	0,10
<u>sub-totaal overige kosten</u>	5,13	4,59	4,71
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	27,82	24,47	24,20
<u>Aftrekkosten:</u>			
16. Verkoop dieren (incl. eigen gebruik)	3,01	3,82	2,82
17. Uitbreiding pluimveestapel	2,73	0,90	1,25
18. Waarde mest	0,15	0,13	0,12
<u>Totaal aftrek</u>	5,89	4,85	4,19
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	21,93	19,62	20,01
19. Eiproductie per hen (br.1946 en ouder)	164	157	154
20. Totale eiproductie per hen (incl. productie jonge hennen)	170	158	156
21. Gemiddeld aantal aanwezige hennen	212	297	273
22. Aantal jonge hennen per 1 October 1947	191	190	190
23. Samenstelling van de pluimveestapel per 1 October 1946			
a. hennen broed 1945 (en ouder)	86	71	136
b. hennen broed 1946	169	282	183

OVERZICHT VAN DE KOSTEN EN DE EIPRODUCTIE PER HEN
 IN DE PERIODE 1 OCTOBER 1946 - 1 OCTOBER 1947
 OP EEN AANTAL VRIJE PLUIMVEEBEDRIJVEN.

Gebieden	Drente, Overijssel Gelderland	Noord-Brabant Limburg
Aantal waarnemingen	8	9
1. Loon		
a. eigen personeel	5,07	4,51
b. vreemd personeel	-, -	0,37
c. sociale lasten	0,88	0,84
<u>sub-totaal loon</u>	5,95	5,72
2. Voederkosten		
a. Aangekocht op toewijzing	11,30	11,35
b. Aangekocht ander voer	1,17	0,33
c. Voeder uit eigen bedrijf	1,39	2,86
<u>sub-totaal voederkosten</u>	13,86	14,54
3. Strooisel	0,12	0,14
4. Electriciteit, brandstof en water	0,11	0,21
5. Kosten klein gereedschap	0,08	0,08
6. Verzekering	0,02	0,03
7. Veeartskosten	0,09	0,06
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,46	0,36
9. Afschrijving + rente hokken en kunstmoeders	0,99	1,01
10. Pacht	0,22	0,21
11. Aankoop dieren		
a. kuikens	0,85	1,49
b. hanen	-, -	0,11
12. Rente pluimveestapel	0,20	0,21
13. Algemene kosten	0,11	0,07
14. Inkrimping pluimveestapel	-, -	0,04
<u>sub-totaal overige kosten</u>	3,25	4,02
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	23,06	24,28
<u>Aftrekposten:</u>		
16. Verkoop dieren (incl. eigen gebruik)	1,37	2,78
17. Uitbreiding pluimveestapel	2,34	2,67
18. Waarde mest	0,15	0,19
<u>Totaal aftrek</u>	3,86	5,64
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	19,20	18,64
19. Eiproductie per hen (br. 1946 en ouder)	190	176
20. Totale eiproductie per hen (incl. produc- tie jonge hennen)	191	176
21. Gemiddeld aantal aanwezige hennen	96	181
22. Aantal jonge hennen per 1 October 1947	79	161
23. Samenstelling van de pluimveestapel per 1 October 1946		
a. hennen broed 1945 (en ouder)	6	29
b. hennen broed 1946	95	188

OVERZICHT VAN DE KOSTEN EN DE EIPRODUCTIE PER HEN
IN DE PERIODE 1 OCTOBER 1946 - 1 OCTOBER 1947
OP EEN AANTAL FOKBEDRIJVEN.

Aantal waarnemingen	6
1. Loon	
a. eigen personeel	4,88
b. vreemd personeel	1,58
c. sociale lasten	1,11
<u>sub-totaal loon</u>	7,57
2. Voederkosten	
a. Aangekocht op toewijzing	17,68
b. Aangekocht ander voer	0,50
c. Voeder uit eigen bedrijf	0,53
<u>sub-totaal voederkosten</u>	18,71
3. Strooisel	0,44
4. Electriciteit, brandstof en water	0,21
5. Kosten klein gereedschap	0,09
6. Verzekering	0,04
7. Veeartskosten	0,16
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,75
9. Afschr. + rente hokken en kunstmoeders	1,17
10. Pacht	0,24
11. Aankoop dieren	
a. kuikens	2,20
b. oudere dieren	0,10
12. Rente pluimveestapel	0,31
13. Algemene Kosten	0,36
14. Inkrimping pluimveestapel	-, -
15. Heffing Bedrijfschap	0,10
<u>sub-totaal overige kosten</u>	6,17
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	32,45
<u>Aftrekposten:</u>	
16. Verkoop dieren (incl. eigen gebruik)	6,68
17. Uitbreiding pluimveestapel	2,10
18. Waarde mest	0,17
<u>Totaal aftrek</u>	8,95
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	23,50
19. Eiproductie per hen (br. 1946 en ouder)	166
20. Totale eiproductie per hen (incl. productie jonge hennen)	169
21. Gemiddeld aantal aanwezige hennen	475
22. Aantal jonge hennen per 1 October 1947	362
23. Samenstelling van de pluimveestapel per 1 October 1946	
a. hennen broed 1945 (en ouder)	288
b. hennen broed 1946	308

TOELICHTING OP DE VOORNAAMSTE KOSTENELEMENTEN.

1. Loon.

a. Eigen arbeid.

Deze post is berekend door het aantal ten behoeve van de pluimveestapel gewerkte uren te waarderen tegen de officieel vastgestelde urenlonen voor vakbekwame landarbeiders. Dit uurloon bedraagt voor alle bedrijven welke in dit onderzoek werden betrokken 64 ct per uur.

Voor de arbeid van vrouwelijke en jeugdige personen werd overeenkomstig de desbetreffende voorschriften in de Collectieve Arbeidsovereenkomsten een lager uurloon in de kosten opgenomen.

b. Vreemde arbeid.

Hiervoor werden de werkelijk uitbetaalde bedragen in de kosten opgenomen.

Op 23 vermeerderingsbedrijven en 4 fokbedrijven werden over het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947 de ten behoeve van de pluimveestapel gewerkte uren dagelijks genoteerd.

Van de overige bedrijven werden de uren achteraf door schatting bepaald.

Uit de tijdschrijfgegevens van bovengenoemde vermeerderings- en fokbedrijven resulteerde een gemiddeld loonbedrag per hen van respectievelijk f. 3,50 voor de 23 vermeerderingsbedrijven en f.6,10 voor de 4 fokbedrijven.

c. Sociale lasten.

Over alle loonbedragen werden 17,3 % sociale lasten onder de kosten opgenomen, volgens onderstaande specificatie:

1	Ziektewet	2	%
2	Ziekenfondsverzekering	2	%
3	Vereveningsheffing	4,5	%
4	Kinderbijslagwet	5,5	%
5	Land- en Tuinbouwongevallenwet	1,8	%
6	Ouderdoms- en Invaliditeitsverzekering	1,5	%
	Totaal	17,3	%

2. Voederkosten.

a. Aangekocht op toewijzing.

Deze kosten hebben betrekking op de aankoop van ochtendvoer; gemengd graan; kuikenzaad en opfokvoer, volgens toewijzing.

Een nadere analyse van deze post in haar bestanddelen, alsmede de gemiddelde aankooprijzen voor de verschillende voeders, is samengevat in onderstaande tabel.

Gebieden	Vermeerderingsbedrijven			Vrije pluimveehouders		Fokbedrijven
	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N.Brabant + Limburg + Zeeland	Drenthe + Overijssel + Gelderl.	N.Brabant + Limburg	
A. Kosten per hen:						
1 Ochtendvoer	7,52	6,89	6,15	5,07	5,24	7,32
2 Gemengd graan	7,98	6,87	6,70	4,76	4,13	7,64
3 Kuikenzaad	0,78	0,66	0,70	0,72	0,94	1,30
4 Opfokvoer	0,80	0,68	0,70	0,75	1,04	1,42
Totaal	17,08	15,10	14,25	11,30	11,35	17,68
B. Prijzen per 100 kg:						
1 Ochtendvoer	25,90	24,90	25,60	26,30	26,-	24,80
2 Gemengd graan	26,30	25,50	25,80	26,80	26,-	25,60
3 Kuikenzaad	32,70	32,90	33,40	34,60	31,60	32,40
4 Opfokvoer	33,50	33,30	33,80	35,40	33,10	32,10

Ter oriëntering wordt hieronder een overzicht gegeven van de toewijzingsnormen van het Bedrijfschap voor Pluimvee en Eieren te De Bilt. Deze normen zijn niet gebruikt voor de berekening van de voederkosten. Deze laatste zijn gebaseerd op de in de kasboekjes genoteerde en aan de hand van nota's vastgestelde werkelijke voederuitgaven.

A. Fok- en Vermeerderingsbedrijven.

1. Oudere hennen.

a In de periode 1 October 1946 - 8 Juni 1947:

Lichte rassen 1,75 kg ochtendvoer + 1,75 kg gemengd graan per vierwekelijkse periode
Middelzware rassen 2 kg ochtendvoer + 2 kg gemengd graan per vierwekelijkse periode

b In de periode 8 Juni 1947 - 1 October 1947:

In deze periode werd de voedertoewijzing afhankelijk gesteld van de hoeveelheid ingeleverde eieren. De maximale toewijzing bedroeg in deze periode 1,75 kg ochtendvoer + 1,75 kg gemengd graan voor alle rassen volgens onderstaand schema:

Periode eierinlevering	Periode voedertoewijzing	Aantal eieren per 1 kg voeder
3 Maart - 12 April 1947	8 Juni - 5 Juli 1947	5
13 April - 10 Mei 1947	6 Juli - 2 Aug. 1947	4
11 Mei - 7 Juni 1947	3 Aug. - 30 Aug. 1947	4
8 Juni - 5 Juli 1947	31 Aug. - 27 Sept. 1947	4

De verstrekte voedertoewijzing had voor de helft betrekking op ochtendvoer en voor de helft op gemengd graan.

Indien het hierboven genoemde maximum van 3,5 kg per oudere hen gehaald werd, wat volgens inlichtingen van het Bedrijfschap op + 80% van de bedrijven het geval geweest is, dan heeft de totale voedertoewijzing voor de oudere hennen in de periode 1 October 1946 - 1 October 1947 bedragen:

Lichte rassen: 13 x 1,75 = 22,75 kg ochtendvoer
13 x 1,75 = 22,75 kg gemengd graan
Middelzware rassen: 9 x 2,5 + 4 x 1,75 = 25 kg ochtendvoer
9 x 2 + 4 x 1,75 = 25 kg gemengd graan

2. Kuikens en jonge hennen.

a Gedurende de eerste drie maanden voor alle kuikens:

	Fokbedrijven	Vermeerderingsbedrijven
Opfokvoer I	0,5 kg	0,4 kg
Kuikenzaad I	0,5 kg	0,4 kg
Opfokvoer II	1,5 kg	0,7 kg
Kuikenzaad II	1,5 kg	0,7 kg

b Gedurende de volgende maanden tot 27 September 1947.

Fokbedrijven: 100 gram per dag voor jonge hennen + hanen.
Vermeerderingsbedrijven: 100 gram per dag alleen voor de jonge hennen.

Deze voedertoewijzing heeft voor de helft betrekking op ochtendvoer en voor de helft op gemengd graan.

B. Vrije pluimveehouders.

De voedertoewijzing voor de vrije bedrijven was afhankelijk van het aantal ha bouwland en de hoeveelheid ontvangen kuikensbonnen. Hiervan is het volgende overzicht te geven:

Bedrijven met :

Pluimveehouders, die een kuikencbon hebben ontvangen voor 1)

- a 200 kuikens kunnen voor maximum 100 hennen per hen ontvangen.
- b 130 kuikens kunnen voor maximum 65 hennen per hen ontvangen.
- c Overige met 10 of meer hennen kunnen voor maximum 30 hennen p.hen ontvangen in de periode:

29 September 1946 - 26 October 1946

- a. (zie boven)
- b. (zie boven)
- c. (zie boven)

27 October 1946 - 23 November 1946

en

24 November 1946 - 21 December 1946

22 December 1946 - 18 Januari 1947

19 Januari 1947 - 15 Februari 1947

16 Februari 1947 - 15 Maart 1947

16 Maart 1947 - 12 April 1947

13 April 1947 - 10 Mei 1947

11 Mei 1947 - 7 Juni 1947

	0 - 4 ha		4 ha en meer	
	bouwland			
	ochtendvoeder	gemengd graan	ochtendvoeder	gemengd graan
	1,4	1,4	---	---
	1,2	1,2	---	---
	1	1	---	---
a	1,4	1,4	1,4	1,4
b	1,2	1,2	---	---
c	1	1	---	---
a	1,2	1,2	1,2	0,6
b	1	0,5	---	---
c	1	---	---	---

Na 7 Juni werden ook voor de vrije pluimveehouders de voedertoewijzingen gekoppeld aan de hoeveelheid ingeleverde eieren nl.:

Basisperiode 1947	Voederperiode 1947	Aantal eieren p. kg voeder	Soort voeder
2/3 - 12/4 = 6 weken	8/6 - 5/7	8	60% ochtendv.+ 40% graan
13/4 - 10/5 = 4 weken	6/7 - 2/8	6	idem
11/5 - 7/6 = 4 weken	3/8 - 30/8	6	idem
8/6 - 5/7 = 4 weken	31/8 - 27/9	6	75% ochtendv. + 25% graan of 25% ochtendv.

De voedertoewijzing voor kuikens tot 10 weken bedroegen in 1947:

Opfokvoeder	O1	0,4 kg per kuiken
Opfokvoeder	O2	0,7 kg per kuiken
Kuikenzaad	P1	0,4 kg per kuiken
Kuikenzaad	P2	0,7 kg per kuiken

Voor de jonge hennen was dit tot en met 27 September 1947 in totaal:

0 - 4 ha bouwland		4 ha en meer bouwland	
ochtendvoeder	gemengd graan	ochtendvoeder	gemengd graan
3,6 kg	1,2 kg	3,6 kg	---

1) Met ingang van 16 Maart 1947 is dit als volgt: zij, die maximum mogen aanhouden:

- a. 125 stuks pluimvee kunnen van max. 100 hennen per hen ontvangen
- b. 75 stuks pluimvee kunnen van max. 65 hennen per hen ontvangen
- c. 50 stuks pluimvee kunnen van max. 30 hennen per hen ontvangen

b. Aangekocht ander voer.

Deze voedermiddelen zijn tegen de werkelijk betaalde bedragen in de kosten opgenomen.

Een nadere specificatie van deze voederkosten is samengevat in onderstaande tabel:

Gebieden	Vermeerderingsbedrijven			Vrije pl.vee-houders		Fokbe-drij-ven
	Drenthe Over-ijssel	Gelder-land	N.Brabant Limburg Zeeland	Drenthe Overijssel + Gelderl.	N.Bra-bant + Limburg	
Kosten per hen:						
1 Grit	0,09	0,08	0,06	0,15	0,09	0,10
2 Gestoomde aardappelen	-, -	0,22	0,01	0,26	0,18	0,26
3 Graan en meelproducten	-, -	0,19	0,08	0,49	-, -	-, -
4 Ondermelk	0,03	0,06	-, -	0,13	0,01	-, -
5 Diversen	0,06	0,03	0,05	0,14	0,05	0,14
Totaal	0,18	0,58	0,20	1,17	0,33	0,50

De post diversen heeft voornamelijk betrekking op de aankoop van houtskool, levertraan en rode wortelen.

c. Voer uit eigen bedrijf.

De waardering van deze voedermiddelen geschiedde volgens onderstaande richtlijnen:

1. De akkerbouwproducten uit eigen bedrijf werden voer zover er een richtprijs voor werd vastgesteld, gewaardeerd tegen de geldende richtprijs voor oogst 1946.
2. De mais afkomstig van het eigen bedrijf werd gewaardeerd tegen f. 20,- per 100 kg.
3. De gestoomde aardappelen werden gewaardeerd tegen f.6,60 per 100 kg. Eventuele kosten gemaakt voor het stomen van deze aardappelen werden niet in de kosten opgenomen.
4. De waardering voor groengewassen uit eigen bedrijf (boerenkool, wortelen enz.) geschiedde in overleg met de deelnemer.
Een specificatie van deze voederkosten is samengevat in onderstaande tabel.

Gebieden	Vermeerderingsbedrijven			Vrije pluimvee-houders		Fokbe-drij-ven
	Drenthe + Overijssel	Gelder-land	N.Bra-bant + Limburg Zeeland	Drenthe Overijssel + Gelderl.	N.Bra-bant + Limburg	
Kosten per hen:						
1 Gestoomde aardappelen	0,29	0,29	0,09	0,38	0,25	0,43
2 Haver	0,02	0,14	0,03	0,59	1,18	-, -
3 Mais	-, -	0,04	0,12	-, -	1,11	0,05
4 Overige granen	-, -	0,03	0,19	0,21	0,23	-, -
5 Groenvoedergewassen	0,17	0,07	0,04	0,21	-, -	0,05
6 Diversen	0,07	0,02	-, -	-, -	0,09	-, -
Totaal	0,55	0,59	0,47	1,39	2,86	0,53

d. Sub-totaal voederkosten.

Omtrent het verschil in voederkosten tussen de vermeerderings- en de vrije bedrijven valt het volgende op te merken.

1. De ruimere voedertoewijzing voor de vermeerderingsbedrijven is oorzaak van een minder zuinige voeding.
2. De lagere toewijzing voor de vrije pluimveehouders noodzaakt deze tot bijvoeren met producten uit het eigen bedrijf. Deze producten zijn gewaardeerd tegen de voor oogst 1947 geldende richtprijzen. Deze richtprijzen liggen ver beneden de aankooprijzen voor gemengd graan.

Uit de aard der zaak komen dus de voederkosten als gevolg van deze lage waardering van de voedermiddelen op de vrije bedrijven beneden het peil van de vermeerderingsbedrijven. Van de zijde van de Commissie van Advies werd naar aanleiding hiervan opgemerkt dat de richtprijzen op de lichtere gronden veelal beneden de kostprijzen liggen.

Het totaal van de voederkosten moet mede in verband met de posten 14 en 17 respectievelijk inkrimping en uitbreiding van de pluimveestapel gezien worden. Zo is er bijv. op de vermeerderingsbedrijven in de provincies Drenthe en Overijssel een duidelijke uitbreiding van de pluimveestapel, welke voortvloeit uit een relatief groot aantal opgefokte jonge hennen.

De voederkosten voor deze opfok zijn in de kosten begrepen, waardoor de voederkosten per gemiddeld aanwezige oudere hen relatief hoog worden.

Deze extra voederkosten, welke niet ten behoeve van de productie van eieren maar ten behoeve van de opfok van jonge hennen gemaakt zijn, worden echter gecompenseerd door de aftrekpost uitbreiding van de pluimveestapel. Indien er sprake is van een inkrimping van de pluimveestapel, wijst dit erop, dat de opfok van de jonge hennen op bepaalde bedrijven te gering is geweest om een stationnaire pluimveestapel te handhaven.

In dit geval zijn dus eigenlijk de voederkosten als gevolg van een te geringe opfok te laag.

Dit wordt echter gecompenseerd door de waardevermindering van de pluimveestapel onder de kosten op te nemen.

3. Strooisel.

Dit zijn de kosten van turfstrooisel, zand, stro en eventueel andere strooisels.

De prijs per baal turfstrooisel varieerde in de verschillende gebieden als volgt:

Drenthe + Overijssel	f. 3,- - f.4,50
Gelderland	f. 4,50 - f.5,25
N.Brabant + Limburg + Zeeland	f. 5,25 - f.5,75

4. Electriciteit, brandstof en water.

Deze post omvat de kosten voor de door de kunstmoeders verbruikte electriciteit en brandstoffen en de electriciteitskosten voor verlichting.

Eventuele kosten voor de aankoop van lampen zijn geboekt onder Algemene kosten.

De kosten van water en waterleiding zijn voor zover aanwezig in rekening gebracht.

5. Kosten klein gereedschap.

Dit zijn de werkelijke uitgaven in de periode 1 October 1946 - 1 October 1947 voor de aanschaf van voederbakken, drinkemmers, kuikenbakjes, mestkrabbers, schoppen en ander klein gereedschap.

6. Verzekering.

Deze post omvat de werkelijk betaalde kosten voor de verzekering van hokken en pluimvee tegen brand, stormschade en diefstal.

7. Veeartskosten.

Dit zijn de werkelijk betaalde kosten voor het pullorum-onderzoek, inenten tegen diphterie en pokken (eventueel alleen aankoop entstof) en andere kosten voor de geneeskundige verzorging van de pluimveestapel. De kosten van het pullorum-onderzoek, dat alleen op de vermeerderings- en fokbedrijven geschiedt, bedroegen respectievelijk:

Drenthe + Overijssel	f. 0,14 per hen
Gelderland	f. 0,11 per hen
N.Brabant + Limburg + Zeeland	f. 0,12 per hen
Fokbedrijven	f. 0,12 per hen

8. Onderhoud hokken en afrastering.

Deze onderhoudskosten hebben betrekking op het normale onderhoud van hokken en afrastering.

De volgende onderhoudskosten doen zich hierbij voor:

1. Aankoop carbolineum
2. Aankoop glas, hout, platen en riet
3. Aankoop kippengaas
4. Aankoop afrasteringspalen
5. Reparatiekosten.

9. Afschrijving en rente hokken en kunstmoeders.

a. Hokken.

De afschrijving + rente is berekend in een 3% annuïteit over de huidige normale aanschaffingsprijs van de hokken. Als gemiddelde levensduur werd voor alle bedrijven aangehouden:

houten hokken	20 jaar
houten hokken met stenen voet	25 jaar
stenen hokken	50 jaar

De normale aanschaffingsprijs, welke op de verschillende bedrijven welke nieuwe hokken hebben aangeschaft sterk uiteenloopt, werd voor alle hokken als gemiddelde van de nieuwe aanschaffingsprijzen van de verschillende soorten hokken gesteld op f. 30,- per m² grondoppervlakte.

De huidige aanschaffprijzen van houten en stenen hokken liggen ni. vrijwel op dezelfde hoogte. Op die bedrijven waar nog sprake was van een aanzienlijke onderbezetting van de beschikbare hokruimte, werd alleen afgeschreven over de noodzakelijke hokruimte welke berekend werd op basis van 3 kippen per m² grondoppervlakte + de benodigde hokruimte voor de opfok.

b. Kunstmoeders.

De afschrijving + rente is berekend in een 3% annuïteit over de momentele aanschaffingsprijs van de kunstmoeders. De levensduur voor de elektrische en de kacholkunstmoeders werd gesteld op respectievelijk 20 en 15 jaar. De huidige prijzen van de kunstmoeders, bedragen thans gemiddeld:

Electrische kunstmoeders.	
Voor 50 - 400 kuikens variërende van f. 35,- - f. 75,-	
Kacholkunstmoeders gemiddeld	f. 36,-

10. Pacht.

Voor alle bedrijven werd een pachtbedrag opgenomen gebaseerd op de grootte van de uitloop en de gemiddelde pachtwaarde in het betreffende gebied. Indien de uitloop nog voor andere doeleinden werd gebruikt (bijv. boomgaard) werd op de pachtwaarde in overleg met de deelnemer een bepaald bedrag in mindering gebracht.

11. Aankoop dieren.

a. Aankoop eendagskuikens.

De maximumprijzen voor de eendagskuikens broed 1947 worden als volgt vastgesteld:

1. Kuikens afkomstig van fokbedrijven: gesext f. 1,30 per stuk
ongesext f. 0,60 per stuk
2. Kuikens afkomstig van vermeerderingsbedrijven:

	gesext	ongesext
vóór 19 April	f.1,10	f. 0,50
19 April - 10 Mei	f.0,94	f. 0,42
na 10 Mei	f.0,84	f. 0,37

De aankooprijzen van de ongesexte eendagskuikens op de vermeerderingsbedrijven bedroegen gemiddeld (incl. eventuele kosten voor vracht, verpakking en leewicken) 62 ct per stuk. Op 3 bedrijven in N-Brabant en Limburg worden gesexte kuikens aangekocht tegen gemiddeld f.1,17 per stuk.

Op de vrije bedrijven bedroeg de gemiddelde aankoopprijs van ongesexte kuikens 47 ct per stuk, voor zover deze afkomstig waren van vermeerderingsbedrijven.

Voor de fokbedrijven is de aankoopprijs van de kuikens afkomstig van zgn. individueel broed gesteld op f. 1,- per stuk.

b. Aankoop fokhanen.

De aankoopprijs van de fokhanen varieerde op de vermeerderingsbedrijven van:

Drenthe + Overijssel	f. 6,- tot f. 8,-	Gemiddeld f. 7,40
Gelderland	f. 6,- tot f. 8,50	Gemiddeld f. 7,10
N.Brabant + Limburg + Zeeland	f. 6,- tot f. 7,50	Gemiddeld f. 6,60

Het gemiddelde aantal aanwezige fokhanen per 100 oudere hennen bedroeg in de verschillende gebieden

Drenthe + Overijssel	6,5 henen per 100 oudere hennen
Gelderland	6,0 henen per 100 oudere hennen
N.Brabant + Limburg + Zeeland	6,4 henen per 100 oudere hennen

De aankoop van henen door de vrije pluimveehouders kwam op 2 bedrijven in N.Brabant en Limburg voor. De aankooprijzen bedroegen respectievelijk f. 6,- en f. 7,- per stuk.

12. Rente pluimveestapel.

Over het in de pluimveestapel vastgelegde kapitaal werd 3% rente in de kosten berekend.

13. Algemene kosten.

In deze kosten zijn begrepen:

- a Ontsmettingsmiddelen: witkalk, creoline enz.
- b Abonnementen, contributies en parti.
- c Aankoop lampen en papier.
- d Overige kosten welke niet onder de andere hoofden waren te brengen.

14. Inkrimping pluimveestapel.

17. Uitbreiding pluimveestapel.

De vaststelling van de waardedaling respectievelijk waardestijging van de pluimveestapel op de verschillende bedrijven is geschied overeenkomstig het principe van de "ijzeren beginvoorraad".

De waarde van de pluimveestapel werd bepaald op 1 October 1946 en 1 October 1947. Het verschil tussen deze beide waarden werd bij een waardedaling als kosten beschouwd en bij een waardestijging als opbrengst. De waardering van de op die beide data aanwezige dieren, geschiedde beide keren tegen de volgende prijzen:

Vermeerderingsbedrijven:

a Jonge hennen	f. 6,75
b Oudere hennen	f. 5,50
c Fokhanen	aankoopwaarde

Vrije pluimveehouders:

a Jonge hennen	f. 5,75
b Oudere hennen	f. 4,50
c Hanen	f. 4,50 (of aankoopwaarde)

Fokbedrijven. Waarde van alle dieren f. 8,-

15. Heffing Bedrijfschap.

Deze heffing bedroeg voor de fok- en vermeerderingsbedrijven 10 ct per op 28 Maart 1947 aanwezig dier.

Wanneer het gemiddeld aantal aanwezige hennen beneden of boven het per 28 Maart 1947 aanwezige aantal dieren ligt, is het mogelijk dat in de kostenoverzichten het bedrag per hen respectievelijk naar boven of naar beneden afwijkt van genoemde 10 ct. per dier.

16. Verkoop dieren. (incl. eigen gebruik)

De opbrengst van verkochte dieren werd tegen de werkelijk ontvangen bedragen in deze post begrepen.

De waarde van de dieren gebruikt in eigen huishouding werd in overleg met de deelnemer bepaald. Een nadere analyse van de verkopen per gemiddeld bedrijf en de gemiddelde verkoopprijs van de verkochte dieren is samengevat in onderstaande tabel.

	hennen broed 1946 en ouder		hennen broed 1947		slachthennen 1946 en ouder		slachthaan- tjes 1947		fokhanen		Totaal verkoppen per hen
	Ver- kocht per hen	Prijs per hen	Ver- kocht per hen	Prijs per hen	Ver- kocht per hen	Prijs per haan	Ver- kocht per hen	Prijs per haan	Ver- kocht per hen	Prijs per haan	
<u>Vermeerderingsbedr.</u>											
a Drenthe + Overijssel	1,68	3,60	0,24	5,20	0,31	3,90	0,78	0,70	---	---	3,01
b Gelderland	1,68	4,20	0,66	4,80	0,34	4,70	1,14	1,30	---	---	3,82
c N.Brabant, Limb., Zeel.	1,46	3,30	0,74	4,90	0,22	3,80	0,40	0,70	---	---	2,82
<u>Vrije pluimveehouders</u>											
a Dr., Ov., Gelderland	0,48	3,70	0,32	7,10	0,20	3,40	0,37	0,50	---	---	1,37
b N.Brabant, Limburg	0,83	2,90	1,37	4,-	0,02	2,30	0,56	0,70	---	---	2,78
<u>Fokbedrijven</u>	1,94	4,20	1,04	5,90	0,44	6,40	0,60	2,-	2,66	6,80	6,68

17. De waarde van de mest werd in overleg met de deelnemers vastgesteld.

18. Eiproductie per hen.

Uit de verschillende maandelijkse inventarisatiegegevens werd het gemiddeld aantal leghennen dat per jaar op het bedrijf aanwezig was berekend. Door dit aantal dieren te delen op de totale jaarproductie, is de gemiddelde leg per hen gevonden. Voor zover aanwezig en bekend, is ook het aantal eieren van de jonge hennen vóór 1 October '47 nog vermeld.

De gemiddelde leg per hen komt in het bijzonder op die bedrijven, die uitsluitend over hennen, die in hun eerste legjaar zijn, beschikken, hoog boven het gemiddelde te liggen. Bij de beoordeling van deze getallen dient men er dus terdege rekening mee te houden, dat dit géén normale gevallen zijn. Met behulp van de levende inventaris per 1 October 1946 is dit van bedrijf tot bedrijf na te gaan. De naar verhouding lagere leg op sommige bedrijven, met name op de fokbedrijven, valt vaak uit het grote percentage oude hennen te verklaren.

BEREKENING VAN DE EXTRA-KOSTEN PER BROEDEL, GEMAAKT OP DE VERMEERDERINGS-
BEDRIJVEN IN DE PROVINCIES DRENTHE + OVERIJSSSEL; GELDERLAND; N.BRABANT +
LIMBURG + ZEELAND.

Voor het afleveren van broedeieren moeten de vermeerderingsbedrijven, vergeleken met de vrije pluimveehouders, extra kosten maken.

Deze extra kosten per hen en per broedei zijn voor de verschillende groepen van vermeerderingsbedrijven op de volgende bedragen berekend.

Extra kosten ten behoeve van broedeierenprod.	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N.Brabant + Limburg + Zeeland
1. Extra aankoopbedrag eendagskuikens	f. 0,35	f. 0,27	f. 0,30
2. Aankoopbedrag fokhanen	f. 0,70	f. 0,54	f. 0,50
3. Voederverbruik fokhanen	f. 0,77	f. 0,69	f. 0,75
4. Kosten pullorum-onderzoek	f. 0,14	f. 0,11	f. 0,12
5. Heffing bedrijfschap	f. 0,11	f. 0,10	f. 0,10
sub-totaal	f. 2,07	f. 1,71	f. 1,77
6. Extra opbrengst uit verkoop fokhanen	f. 0,31	f. 0,34	f. 0,22
Totaal extra kosten per hen	f. 1,76	f. 1,37	f. 1,55
7. Gemiddeld aantal broedeieren per hen (periode 1 Oct. 1946 - 1 Oct. 1947)	24	22	26
8. Extra kosten per broedei (1946/'47)	7,3 ct	6,2 ct	6 ct
9. Gemiddelde extra kosten per broedei (1946/'47)		6,5 ct	

Toelichting op de berekening.

1. Extra aankoopbedrag eendagskuikens.

Dit bedrag werd berekend door het werkelijke aankoopbedrag voor ééndagskuikens op de vermeerderingsbedrijven met $\frac{3}{4}$ te verminderen.

De prijzen van de ééndagskuikens voor de vrije pluimveebedrijven liggen nl. gemiddeld 25% beneden de prijzen, welke de vermeerderingsbedrijven voor de ééndagskuikens afkomstig van de fokbedrijven moeten betalen.

2. Aankoopbedrag fokhanen.

(zie bijlage 1 onder punt 11 b)

3. Voederverbruik fokhanen.

Dit voederverbruik werd berekend uit de in bijlage 1 onder punt 11 b genoemde aantallen op het bedrijf aanwezige hanen per 100 hennen.

Het voederverbruik per haan per jaar werd gelijk aan de voedertoewijzing voor lichte rassen van het bedrijfschap nl. 45,5 kg per hen aangenomen. Als prijs per 100 kg voeder werd voor de verschillende groepen van bedrijven het gemiddelde van de prijzen voor echtendvoer en gemengd graan in de berekening aangehouden.

De bedragen werden als volgt berekend:

Drenthe + Overijssel per 100 kippen $6,5 \times 0,455 \times f.26,10 = f.77,-$
 Gelderland " " " $6 \times 0,455 \times f.25,20 = f.69,-$
 Brab. + Limb.+ Zeel. " " " $6,4 \times 0,455 \times f.25,70 = f.75,-$

4. Kosten pullorum-onderzoek (zie bijlage 1 onder punt 7)

5. Heffing Bedrijfschap (zie bijlage 1 onder punt 15)

6. Extra opbrengst uit verkoop fokhanen (zie bijlage 1 onder punt 16)

7. Inkomstenderving tengevolge van verlichtingsverbod.

Voor de vermeerderingsbedrijven bestaat een verbod om gedurende de periode October - half December de productie van de oudere hennen te stimuleren door een kunstmatige verlichting. Bij een hogere winter-eierprijs veroorzaakt dit een zekere inkomstenderving tengevolge van een lagere winterproductie. Deze invloed is echter moeilijk exact te berekenen. In verband hiermede is alleen de richting waarin deze factor werkt aangegeven.

BEREKENING VAN DE VERMOEDELIJKE KOSTPRIJS VAN CON-
SUMPTIEEIEN VOOR DE PERIODE 1 OCTOBER 1947-
1 OCTOBER 1948 OP EEN AANTAL VERMEERDE-
RINGSBEDRIJVEN EN VRIJE PLUIMVEE-
BEDRIJVEN.

Deze berekening is gebaseerd op de in bijlage 1 (tabellen I en II) opgenomen kosten per hen.

Op deze kosten zijn verschillende correcties aangebracht betreffende de arbeidskosten en de extra kosten ten behoeve van de broedierenproductie.

1. De arbeidskosten (loon + sociale lasten) werden gebaseerd op het gemiddelde resultaat van de 23 vermeerderingsbedrijven, waarop de ten behoeve van de pluimveestapel gewerkte uren in het kader van een tijdschrijfsysteem, regelmatig werden genoteerd. Deze loonkosten bedroegen als gemiddelde van 23 vermeerderingsbedrijven f. 3,50 per hen.

Ook voor de vrije pluimveehouders is deze norm aangehouden.

Men zou geneigd zijn, om de hoeveelheid benodigde arbeid voor de vrije pluimveehouders iets lager te stellen dan voor de vermeerderingsbedrijven, in verband met een minder intensieve verzorging en toezicht.

Daar staat echter tegenover, dat het aantal aanwezige hennen op de vrije pluimveebedrijven aanzienlijk geringer is dan het gemiddelde aantal aanwezige hennen op de vermeerderingsbedrijven.

Deze laatste factor is oorzaak dat de hoeveelheid benodigde arbeid per hen op de vrije pluimveebedrijven zeker niet beneden die op de vermeerderingsbedrijven zal liggen. Daar hier echter geen betrouwbare gegevens over bekend zijn, is de norm van de vermeerderingsbedrijven aangehouden. Over dit loon werden 17,3 % sociale lasten berekend (zie bijlage 1 punt 1 c)

2. De extra kosten ten behoeve van de productie van broedieren zijn uit de kosten geëlimineerd. Voor de vermeerderingsbedrijven zijn deze extra-kosten vermeld in bijlage 2.

Bij de vrije pluimveehouders werden in 4 gevallen ééndagskuikens afkomstig van fokbedrijven aangekocht, met de bedoeling in de toekomst als vermeerderingsbedrijf te worden erkend.

Deze extra aankoopkosten kunnen ook beschouwd worden als kosten ten behoeve van de (toekomstige) broedierenproductie.

Deze extra aankoopkosten werden berekend op resp. 4 ct en 14 ct per hen voor de gebieden Drenthe + Overijssel + Gelderland en Noord-Brabant + Limburg.

De aldus vastgestelde gecorrigeerde kosten per hen over het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947 vormen het uitgangspunt voor de berekening van de vermoedelijke kostprijs per consumptie-ei voor de periode 1 October 1947 - 1 October 1948.

Bij de berekening van deze laatste kostprijs zijn twee punten van belang nl.

- A. De mate waarin het kostenniveau een wijziging heeft ondergaan.
- B. De vermoedelijke ei-productie voor het legjaar 1 October 1947 - 1 October 1948.

- A. Ten aanzien van de meeste kostenelementen kan men vrijwel met zekerheid aannemen, dat het kostenpeil geen wijziging zal vertonen. Een uitzondering hierop vormen de voederkosten. In de berekening voor het jaar 1 October 1947 - 1 October 1948 zijn alleen de voederkosten gecorrigeerd in verband met een gewijzigd prijspeil.

a. Voeders aangekocht op toewijzing.

1. Ochtendvoer.

Het groothandelsprijsverloop voor ochtendvoer vertoonde in de maanden October 1947 t/m Januari 1948 een stijging van gemiddeld $2\frac{1}{2}$ % t.o.v. de gemiddelde prijs in het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947.

Deze stijging komt vrijwel overeen met de stijging van de grondstoffen richtprijzen voor de mengvoederindustrie.

In de toekomst is een verdere geringe prijsstijging te verwachten in verband met een bewaarvergoeding voor granen (zie onder gemengd graan).

Deze bewaarvergoeding geeft een gemiddelde stijging van de graanprijzen van 1,5 %.

Aangezien het ochtendvoer + 30% graanproducten bevat, bedraagt de stijging uit dezen hoofde dus $+1\frac{1}{2}$ %.

De totale te verwachten stijging wordt dus 3%.

2. Gemengd graan.

Het groothandelsprijsverloop voor gemengd graan vertoonde in de maanden October 1947 t/m Januari 1948 een daling van gemiddeld 3,8 % t.o.v. de gemiddelde prijs in het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947.

Deze daling wordt grotendeels veroorzaakt door het feit dat het A.V.A. thans weer ingeschakeld is bij de inname van binnenlandse granen.

De vrije handel welke gedurende het jaar 1946/'47 werd toegelaten, veroorzaakte met name in het voorjaar 1947 voor granen een beursnotering welke aanmerkelijk boven de richtprijs lag.

Deze stijging wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de per 1 Februari in te voeren bewaarvergoeding voor granen.

Deze zal bedragen, gedurende de eerste twee maanden resp. 20 ct en 40 ct en vervolgens stijgen met 10 ct per maand tot een maximum van 80 ct. alles per 100 kg.

Indien wij aannemen dat voor de periode 1 October 1947 - 1 October 1948 geen granen uit de oogst 1948 meer beschikbaar komen, wat praktisch niet het geval zal zijn, dan bedraagt de gemiddelde bewaarvergoeding over deze periode:

Februari	20 ct
Maart	40 ct
April	50 ct
Mei	60 ct
Juni	70 ct
Juli	80 ct
Augustus	80 ct
September	80 ct

Totaal 480 ct per jaar

Dit is per maand dus gemiddeld $480 : 12 = 40$ ct per 100 kg. De gemiddelde afnemersprijzen voor gemengd graan bedraagt f. 26,- per 100 kg.

Uit dezen hoofde bedraagt dus de kostenstijging $\frac{40}{26} = 1,5$ %.

De te verwachten prijsdaling voor gemengd graan bedraagt dus $3,8 - 1,5 = +2$ %.

3. Kuikenzaad.

De groothandelsprijs van het kuikenzaad vertoont t.o.v. het jaar 1946/'47 een prijsdaling van ruim 10%. De oorzaak hiervan is dezelfde als bij de prijsdaling van gemengd graan. Aangezien het kuikenzaad echter alleen in het voorjaar aan de markt gebracht wordt, is de invloed van de hoge graanprijzen in het voorjaar van 1947 hier veel groter dan bij het gemengde graan. De invloed van de bewaarvergoeding op de prijs van kuikenzaad kan vrijwel verwaarloosd worden. In de berekening is dan ook een prijsdaling van 10% aangenomen.

4. Opfokvoer.

Het groothandelsprijsverloop voor opfokvoer vertoont geen waarneembare wijziging t.o.v. de prijs in het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947. De herberekening van de kosten van het op toewijzing aangekochte voeder is samengevat in onderstaande tabel.

Gebieden	Vermeerderingsbedrijven				Vrije pluimveehouders		
	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N.Brabant + Limburg + Zeeland	Gemiddeld	Drenthe + Overijssel + Gelderland	N.Brabant + Limburg	Gemiddeld
<u>Kosten per hen</u>							
1. Ochtendvoer	7,75	7,10	6,33	7,06	5,22	5,40	5,31
2. Gemengd graan	7,82	6,73	6,57	7,04	4,66	4,05	4,35
3. Kuikenzaad	0,70	0,59	0,63	0,64	0,65	0,85	0,75
4. Opfokvoer	0,80	0,68	0,70	0,73	0,75	1,04	0,89
Totaal	17,07	15,10	14,23	15,47	11,28	11,34	11,30
Af: Voederverbr. fokhanen				0,74			--
				14,73			11,30

b. Aangekocht ander voer.

Deze voeders zijn tegen de werkelijk betaalde prijzen in de kosten opgenomen.

In de berekening voor het jaar 1947/'48 zijn deze bedragen onveranderd overgenomen.

c. Voer uit eigen bedrijf.

De aangehouden waardering voor de voedermiddelen uit eigen bedrijf geeft aanleiding tot de volgende wijzigingen.

- De akkerbouwproducten zijn gewaardeerd, voorzover er een richtprijs voor werd vastgesteld, tegen de richtprijs oogst 1946. De waardering voor het jaar 1947/'48 dient te geschieden tegen de richtprijs oogst 1947. De richtprijzen voor granen oogst 1947 liggen gemiddeld 3% beneden de richtprijzen oogst 1946.
- De mais afkomstig van het eigen bedrijf werd gewaardeerd tegen f. 20,- per 100 kg. De mogelijkheid bestaat thans om rogge, waarvan de richtprijs f. 20,- per 100 kg bedraagt, om te ruilen tegen importmais, waarbij f. 1,50 toeslag moet worden betaald. In de berekening voor 1947/'48 werd daarom voor mais afkomstig van het eigen bedrijf deze prijs van f. 21,50 per 100 kg aangehouden.
- De waardering van de overige voedermiddelen is niet gewijzigd. De herberekening is samengevat in onderstaande tabel.

Gebieden	Vermeerderingsbedrijven				Vrije pluimveehouders		
	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N.Brabant + Limburg + Zeeland	Gemiddeld	Drenthe + Overijssel + Gelderland	N.Brabant + Limburg	Gemiddeld
<u>Kosten per hen</u>							
1. Gestoomde aardappelen	0,29	0,29	0,09	0,23	0,38	0,25	0,32
2. Haver	0,02	0,14	0,03	0,06	0,57	1,14	0,85
3. Mais	--	0,04	0,13	0,06	--	1,19	0,60
4. Overige granen	--	0,03	0,18	0,07	0,20	0,21	0,20
5. Groenvoedergewassen	0,17	0,07	0,04	0,09	0,21	--	0,11
6. Diversen	0,07	0,02	--	0,03	--	0,09	0,04
Totaal	0,55	0,59	0,47	0,54	1,36	2,88	2,12

B. De vermoedelijke eiproductie voor het jaar 1 October 1947 - 1 October 1948.

Gedurende het legjaar 1946/47 beschikten tal van vrije pluimvee-houders over nagenoeg uitsluitend hennen van broed 1946, welke dus in hun eerste legjaar waren. Daar de eiproductie gedurende het eerste legjaar aanzienlijk hoger ligt dan in het tweede, geeft de gemiddelde productie van deze bedrijven geen normaal beeld.

Een normale productie per hen dient gebaseerd te zijn op een normale samenstelling van de pluimveestapel, welke gemiddeld op $\pm 60\%$ jonge en $\pm 40\%$ oude hennen gesteld kan worden.

De samenstelling van de pluimveestapel per 1 October 1946 en de gemiddelde eiproductie per hen gedurende het jaar 1 October 1946 - 1 October 1947 gaf het volgende beeld.

	Vermeerderingsbedrijven				Vrije pluimveebedrijven		
	Drenthe + Overijssel	Gelderland	N. Brabant Limburg + Zeeland	Gemiddeld	Drenthe + Overijssel + Geld.	N. Brabant + Limburg	Gemiddeld
a. Jonge hennen broed 1946	169	282	183	211	95	188	141
b. Oudere hennen	86	71	136	98	6	29	18
Totaal	255	353	319	309	101	217	159
c. Eiproductie per hen	164	157	154	158	190	176	183

Op grond van bovenstaande gegevens kan men de productie per hen gebaseerd op een normale samenstelling van de pluimveestapel (60% jonge en 40% oudere hennen) op twee manieren benaderen.

1. Door de gemiddelde productie per hen te berekenen op die bedrijven, waar de samenstelling van de pluimveestapel overeenkomt met het normale beeld.
De gemiddelde productie op deze bedrijven werd berekend op 155 eieren per hen.
2. Door aan de hand van gegevens die door de Rijkspluimveeteeltvoorzichtingsdienst verzameld zijn, de invloed van de abnormale samenstelling op de productie te elimineren.
Volgens deze gegevens bedraagt de productie van hennen in het tweede legjaar gemiddeld 75% van de leg in het eerste legjaar.
Op grond van deze berekening bedraagt de gemiddelde productie bij een normale samenstelling van de pluimveestapel voor de Vermeerderingsbedrijven in Drenthe en Overijssel; Gelderland; Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, resp. 161; 149 en 155 eieren per hen.

De berekening voor Drenthe en Overijssel geschiedde als volgt;
Uitgaande van de samenstelling van de pluimveestapel per 1 October 1946 bedraagt de verhouding aantal aanwezige jonge hennen : aantal aanwezige oudere hennen 2 : 1.

De gemiddelde eiproductie per hen bedroeg 164 eieren.

Per 3 aanwezige hennen werden dus $3 \times 164 = 492$ eieren geproduceerd.

Uit productie oogpunt staan deze 3 hennen (2 jonge + 1 oudere)

gelijk met 2,75 jonge hen.

Hieruit berekend bedraagt dus de productie per jonge hen $492 : 2,75 = 179$ eieren per jonge hen.

Bij een normale samenstelling van de pluimveestapel bedraagt de eiproductie per aanwezige hen

$$\frac{60 \times 1 + 40 \times 75}{100} = 90\% \text{ van de eiproductie der jonge hennen.}$$

De eiproductie per aanwezige hen in een normaal samengestelde pluimveestapel bedraagt dus volgens deze berekening 90 % van $179 = 161$ eieren per hen.

De berekening voor de overige gebieden werd op dezelfde wijze uitgevoerd.

De gemiddeld productie bedraagt dus volgens deze berekening $(161 + 149 + 155) : 3 = 155$ eieren per hen.

Voor het legjaar 1947/'48 werd de vermoedelijke eiproductie onder normale omstandigheden aangenomen op 155 eieren per hen.

Bij deze eiproductie dient nog het aantal geraapte eieren van de jonge hennen (broed 1947) vóór 1 October te worden opgeteld. Deze productie bedraagt uitgedrukt in het gemiddelde aantal aanwezige hennen voor de vermeerderings- en de vrije bedrijven resp. 3 en 1 eieren per hen.

De gemiddelde productie op de vrije pluimveebedrijven gedurende het legjaar 1946/'47 ligt zeer hoog.

Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te geven:

1. Een zeer groot percentage jonge dieren.
2. De vrije bedrijven hebben gedurende de oorlogsjaren praktisch geen pluimvee aangehouden.

In het voorjaar 1946 werd een aanvang gemaakt met de opbouw van de pluimveestapel.

Het is een bekend feit, dat de bedrijfsresultaten van nieuwe bedrijven gunstiger zijn dan van reeds sinds jaren bestaande bedrijven, als gevolg van een zeer goede gezondheidstoestand en een geringe sterfte onder de dieren.

3. Het aantal aanwezige hennen was op de vrije bedrijven gedurende het jaar 1946/'47 nog gering. De ervaring leert, dat de gemiddelde productie van een klein aantal dieren steeds boven die van een groot aantal ligt.

Aangezien de productie op de vrije pluimveebedrijven gedurende het legjaar 1946/'47 door deze abnormaal gunstige factoren werd beïnvloed, is voor het legjaar 1947/'48, waarin de werking van deze factoren veel minder sterk zal zijn, de productie van de vrije pluimveebedrijven gelijk aan die van de vermeerderingsbedrijven nl. op 155 eieren per hen aangenomen.

Gemiddeld eigewicht.

Omtrent het gemiddelde eigewicht kan het volgende medegedeeld worden.

Uit de verzamelde gegevens was geen betrouwbaar gemiddeld eigewicht te berekenen, zodat hiervoor een andere weg gevolg is.

Bij een tweetal eierlijnen is het gemiddelde eigewicht van alle verkochte eieren in enige vooroorlogse jaren en voor zover bekend ook van na de oorlog, nagegaan. Deze waren volgens de jaarverslagen van deze organisaties aldus:

Coöperatie	Jaar	Gemiddeld eigewicht
O.P.C. te Almelo	1938	59,1 gram
O.P.C. te Almelo	1939	59,7 gram
C.R.E. te Roermond	1937	58,4 gram
C.R.E. te Roermond	1938	58,6 gram
C.R.E. te Roermond	1946	58,1 gram
C.R.E. te Roermond	1947	59,6 gram
Het gemiddelde bedraagt:		58,9 gram
		====

Bij een gemiddeld eigewicht van 58,9 gram bedraagt het aantal eieren per kg: 17 stuks. Van dit aantal is in de berekeningen uitgegaan.

OVERZICHT VAN DE KOSTEN PER HEN EN DE KOSTPRIJS PER CONSUMPTIE-
EI, (EXCLUSIEF DE KOSTEN GEMAAKT VOOR DE BROEDELERENPRO-
DUCTIE) OP EEN AANTAL VERMEERDERINGSBEDRIJVEN.

Gebieden	1 October 1946-1		October 1947.		Gemiddeld 1947/'48
	Drenthe, Over- ijssel	Gelderland	N.Brabant, Limburg, Zeeland	Gemiddeld 1946/'47	
Aantal bedrijven	7	18	14	39	39
1. a. Loon	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50
b. Sociale lasten	0,61	0,61	0,61	0,61	0,61
<u>sub-totaal loon</u>	4,11	4,11	4,11	4,11	4,11
2. Voederkosten					
a. Aangekocht op toewijzing	16,31	14,41	13,50	14,74	14,73
b. Aangekocht ander voer	0,18	0,58	0,20	0,32	0,32
c. Voyer uit eigen bedrijf	0,55	0,59	0,47	0,54	0,54
<u>sub-totaal voederkosten</u>	17,04	15,58	14,17	15,60	15,59
3. Strooisel	0,27	0,23	0,18	0,23	0,23
4. Electriciteit, brandstof en water	0,10	0,12	0,10	0,11	0,11
5. Kosten klein gereedschap	0,10	0,04	0,09	0,08	0,08
6. Verzekering	0,02	-,-	0,02	0,01	0,01
7. Veeartskosten	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,56	0,36	0,62	0,51	0,51
9. Afschr. + rente hokken en kunstmoeders	1,06	0,92	0,89	0,96	0,96
10. Pacht	0,21	0,19	0,18	0,19	0,19
11. Aankoop dieren (kuikens)	1,05	0,81	0,88	0,91	0,91
12. Rente pluimveestapel	0,25	0,24	0,23	0,24	0,24
13. Algemene kosten	0,13	0,11	0,16	0,13	0,13
14. Inkrimping pluimveestapel	0,03	0,50	0,29	0,27	0,27
<u>sub-totaal overige kosten</u>	3,83	3,57	3,69	3,69	3,69
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	24,98	23,26	21,97	23,40	23,39
<u>Aftrekposten:</u>					
16. Verkoop dieren (incl. eigen gebruik)	2,79	3,48	2,60	2,93	2,93
17. Uitbreiding pluimveestapel	2,73	0,90	1,25	1,63	1,63
18. Waarde mest	0,15	0,13	0,12	0,13	0,13
<u>Totaal aftrek</u>	5,58	4,51	3,97	4,69	4,69
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	19,40	18,75	18,-	18,71	18,70
19. Eiproductie per hen (broed 1946 en ouder)	164	157	154	158	155
20. Totale eiproductie per hen (incl. productie laatste broed)	170	158	156	161	158
21. Kostprijs per ei	11,4 ct	11,9 ct	11,5 ct	11,6 ct	11,8 ct
22. Kostprijs per kg eieren (17 stuks)					f.2,01

OVERZICHT VAN DE KOSTEN PER HEN EN DE KOSTPRIJS PER
CONSUMPTIE-EI OP EEN AANTAL VRIJE PLUIMVEE-
BEDRIJVEN.

Gebieden	1 October 1946 - 1 October 1947.			
	Drentke, Overijssel, Gelderland	N.Brabant, Limburg	Gemiddeld 1946/'47	Gemiddeld 1947/'48
Aantal bedrijven	8	9	17	17
1. a.Loon	3,50	3,50	3,50	3,50
b.Sociale lasten	0,61	0,61	0,61	0,61
<u>sub-totaal loon</u>	4,11	4,11	4,11	4,11
2. Voederkosten				
a.Aangekocht op toewijzing	11,30	11,35	11,33	11,30
b.Aangekocht ander voer	1,17	0,33	0,75	0,75
c.Voer uit eigen bedrijf	1,39	2,86	2,12	2,12
<u>sub-totaal voederkosten</u>	13,86	14,54	14,20	14,17
3. Strooisel	0,12	0,14	0,13	0,13
4. Electriciteit, brandstof en water	0,11	0,21	0,16	0,16
5. Kosten klein gereedschap	0,08	0,08	0,08	0,08
6. Verzekering	0,02	0,03	0,03	0,03
7. Veeartskosten	0,09	0,06	0,07	0,07
8. Onderhoud hokken en afrastering	0,46	0,36	0,41	0,41
9. Afschr.+ rente hokken en kunst- moeders	0,99	1,01	1,00	1,00
10. Pacht	0,22	0,21	0,22	0,22
11. Aankoop dieren				
a. kuikens	0,81	1,35	1,08	1,08
b. hanen	-,-	0,11	0,05	0,05
12. Rente pluimveestapel	0,20	0,21	0,21	0,21
13. Algemene kosten	0,11	0,07	0,09	0,09
14. Inkrimping pluimveestapel	-,-	0,04	0,02	0,02
<u>sub-totaal overige kosten</u>	3,21	3,88	3,55	3,55
<u>Totaal bruto-kosten per hen</u>	21,18	22,53	21,86	21,83
<u>Aftrekposten:</u>				
16. Verkoop dieren (incl.eigen gebruik)	1,37	2,78	2,08	2,08
17. Uitbreiding pluimveestapel	2,34	2,67	2,50	2,50
18. Waarde mest	0,15	0,19	0,17	0,17
<u>Totaal aftrek</u>	3,86	5,64	4,75	4,75
<u>Totaal netto-kosten per hen</u>	17,32	16,89	17,11	17,08
19. Eiproductie per hen (br.1946 en ouder)	190	176	183	155
20. Totale eiproductie per hen (incl.productie laatste broed)	191	176	184	156
21. Kostprijs per ei	9,1 ct	9,6 ct	9,3 ct	10,9 ct
22. Kostprijs per kg eieren (17 stuks)				ƒ.1,86

ONDERZOEK NAAR DE KOSTPRIJS VAN ÉÉNDAGSKUIKENS.

In het voorjaar van het jaar 1947 werden op een aantal kuikenbroederijen technische gegevens verzameld, aan de hand waarvan het mogelijk was, een kostprijsberekening voor ééndagskuikens op te stellen.

De berekening voor het broedseizoen 1948, welke in deze bijlage wordt gegeven is gebaseerd op deze technische gegevens.

Wat betreft de technische bedrijfsvoering, zijn de volgende punten van belang.

1. De duur van het broedseizoen.
2. De hoeveelheid ingelegde eieren per broedmachine.
3. Het kuikenuitkomstpercentage.
4. De verkoop van de kuikens.

1. De duur van het broedseizoen.

In het verloop van een normaal broedseizoen kan men steeds drie perioden onderscheiden:

- a. Een inlooperperiode, volgende op de 1ste inleg tot aan de volle bezetting van de machine.
- b. De hoofdperiode met volle bezetting van de machine.
- c. Een uitlooperperiode van drie weken, volgende op de laatste inleg, gedurende welke periode de machine langzamerhand leeg komt.

De datum van de eerste inleg hangt in belangrijke mate samen met de weersomstandigheden in het voorjaar. Deze weersomstandigheden beïnvloeden namelijk de bevruchting van de eieren, zodat daarvan de hoeveelheid beschikbare broedeieren afhankelijk is. Normaal geschiedt de eerste inleg omstreeks half Februari. De inlooperperiode duurt dan tot omstreeks 7 Maart, terwijl daarna de machine volledig bezet blijft tot de laatste inlegdatum, welke normaal omstreeks 15 à 20 April valt.

De duur van het broedseizoen bedraagt dus gemiddeld 9 weken.

2. De hoeveelheid ingelegde eieren per broedmachine.

De totale hoeveelheid ingelegde eieren per broedseizoen per broedmachine is afhankelijk van:

- a. De capaciteit van de broedmachine.
 - b. Het aantal inleggen per broedseizoen.
- a. De capaciteit van de broedmachine.

De berekening is gebaseerd op het meest voorkomende type broedmachine met een fabriekscapaciteit van 16.000 broedeieren.

Deze fabriekscapaciteit, waarin de uitkomstbak is begrepen, wordt in werkelijkheid niet gehaald. Uit de onderzochte resultaten bleek de werkelijke capaciteit van de machine (incl. uitkomstbak) gemiddeld 15000 stuks te bedragen.

b. Het aantal inleggen per broedseizoen.

De machine van het Econoom-type (het meest gebruikte type) is ingesteld op om de 3 dagen inleggen.

Als de machine op de 19de dag van het broedseizoen volgelegd wordt, liggen er 7 series in de machine nl. 6 series op de rol en één serie in de uitkomstbak.

Deze wijze van inleggen wordt in Nederland niet toegepast, daar dan regelmatig op Zondag ingelegd en verzonden zou moeten worden.

Dit bezwaar wordt ondervangen, door in plaats van om de drie dagen, twee maal per week in te leggen. In een periode van drie weken wordt dus zes maal ingelegd en de werkelijke capaciteit van de machine wordt over de zes series verdeeld.

De grootte van de ingelegde series bedraagt dus

$$15000 : 6 = 2.500 \text{ broedeieren per serie.}$$

Het aantal malen, dat bij een normaal broedseizoen van ongeveer 9 weken per machine wordt ingelegd bedraagt, rekening houdend met het feit dat niet alle machines gelijktijdig in gebruik genomen worden, 17 inleggen per machine.

Per broedseizoen bedraagt het aantal ingelegde broedeieren per machine dus:
 $17 \times 2,500 = 42.500$ broedeieren.

Bij de berekening van dit aantal, is geen rekening gehouden met eventuele vervanging van uitgeschouwde eieren. Deze vervanging wordt echter slechts in uitzonderingsgevallen toegepast.

3. Het kuikenuitkomstpercentage.

Het uitkomstpercentage vertoont in de loop van het broedseizoen een geleidelijke stijging.

Het is geen zeldzaamheid als het uitkomstpercentage in het voorjaar van de 1ste inleg omstreeks 50% bedraagt, tengevolge van onvoldoende bevruchting, gedeeltelijk bezette machines en andere ongunstige omstandigheden.

In de loop van het broedseizoen stijgt het percentage tot 70% en daarboven.

Onder normale omstandigheden bedraagt het gemiddelde uitkomstpercentage 65% van het aantal ingelegde broedeieren.

4. De verkoop van de kuikens.

De verkoop van de kuikens geschiedt gedeeltelijk rechtstreeks aan de pluimveehouders en gedeeltelijk via zgn. wederverkopers.

Deze wederverkopers nemen in het algemeen een zeer sterke positie in, daar zij voor de grotere broederijen de afzetmogelijkheden vrijwel geheel beheersen.

De wederverkopers ontvangen 10% korting op de kuikenprijs.

De kosten van het verpakkingsmateriaal vormen geen kostenelement, daar deze aan de afnemer tot een maximum van 1 ct per kuiken in rekening gebracht mogen worden.

De prijs van de kuikendozen, geschikt voor de verzending van 50 kuikens varieert van $\pm 30 - \pm 50$ ct per stuk.

Voor een broedmachine met een fabriekscapaciteit van 16.000 stuks broedeieren kan het volgende kostenoverzicht gegeven worden.

BEREKENING VAN DE KOSTPRIJS VAN EENDAGSKUIKENS.

GEINVESTEERD KAPITAAL

Broedlokaal en verpakkingslokaal	f. 2000,-	
Een broedmachine, capaciteit 16000	f. 3750,-	
Schouwtafel, eierkisten e.a. inventaris	f. 200,-	
	<u>f. 5950,-</u>	

ONKOSTEN:

<u>1. Aankoop broedeieren</u>		
a. 42500 broedeieren à 20 cent	f. 8500,-	
b. Kosten verzameling à 1 ct per stuk	f. 425,-	
c. Heffing de Bilt à 1 ct per stuk	f. 425,-	f. 9.350,-
<u>2. Arbeid.</u>		
a. een persoon 13 weken à f. 40,-	f. 520,-	
b. sociale lasten 16,4 %	f. 85,-	f. 605,-
<u>3. Kosten broedlokaal.</u>		
a. afschrijving en rente broedlokaal	f. 78,-	
b. brandstof voor verwarming idem	f. 20,-	f. 98,-
<u>4. Kosten broedmachine.</u>		
a. afschrijving en rente broedmachine	f. 285,-	
b. onderhoud en reparatie	f. 50,-	
c. electriciteitsverbruik 12 weken à f.10,-	f. 120,-	f. 455,-
<u>5. Algemene kosten</u>		
a. afschrijving en rente inventaris	f. 24,-	
b. verzekering inventaris + ingelegde eieren	f. 16,-	
c. rente bedrijfskapitaal à 5 %	f. 21,-	
d. ondernemingsbelasting	f. 26,-	f. 87,-
<u>6. Verkoopkosten.</u>		
a. vrachtkosten aflevering kuikens	f. 276,-	
b. reclame, porti, telefoon en papier	f. 100,-	f. 376,-
Totaal aan onkosten		
		f. 10.971,-
<u>7. Af: Opbrengst schouweieren 15 %</u>		
6375 stuks à 10,4 ct		f. 663,-
Totale kosten		
		<u>f. 10.308,-</u>

Kostprijs eendagskuikens.

Bij een uitkomstpercentage van 65 %: 10.308 : 27625 = f. 0,37

Toelichting op de kostenelementen.

1. Aankoop broedeieren.

- De aankoopprijs is gebaseerd op de voor het broedseizoen 1947 vastgestelde maximumprijs voor broedeieren van 20 ct per ei.
- De kosten van verzameling zijn gesteld op 1 ct per ei. De kleinere broeders verzamelen in de regel zelf de eieren, terwijl de grotere bedrijven gebruik maken van de diensten van verzamelaars, welke hiervoor gemiddeld 1 ct per ei vragen. In de berekening is dus aangenomen, dat alle broedeieren via verzamelaars betrokken worden.

- c. Het heffingsbedrag is gebaseerd op de heffing van het Bedrijfschap voor Pluimvee en Eieren te De Bilt voor het broedseizoen 1947 van 1 ct per ingelegd broedei.

2. Arbeid.

- a. De hoeveelheid benodigde arbeid is afgestemd op één volledige dagtaak per in werking zijnde broedmachine met een capaciteit van 16.000 eieren. Deze arbeid heeft alleen betrekking op het inleggen en schouwen, controlewerkzaamheden, het gereed maken voor verzending van de kuikens en het in orde brengen en schoonmaken van de broedmachine.

Uitgaande van een gebruiksduur per machine van $11\frac{1}{2}$ week (17 inleggen = $8\frac{1}{2}$ week + 3 weken uitlooperperiode) + $1\frac{1}{2}$ week voor het in orde brengen en schoonmaken, vraagt één machine dus + 13 weken arbeid.

- b. De sociale lasten bedragen 16,4 % van de loonkosten volgens onderstaande specificatie

a. Ziekenfondsenbesluit	2	%
b. Land- en Tuinbouwongevallenwet	0,9	%
c. Ziektewet	2	%
d. Kinderbijslagwet	5,5	%
e. Vereveningsheffing	4,5	%
f. Invaliditeits- en ouderdomsverz.	1,5	%
Totaal	16,4	%

3. Kosten broedlokaal.

- a. Afschrijving en rente.

Deze werd gebaseerd op een waarde van f.2000,- per broedmachine. Dit komt overeen met de huidige waarde van een broedlokaal geschikt voor plaatsing van 4 broedmachines van f. 8000,-

De levensduur werd op 50 jaar genomen, het rentepercentage op 3%.

- b. Kosten verwarming broedlokaal.

Deze kosten bedroegen in het jaar 1946 gemiddeld f. 17,- per machine. Rekening houdend met de stijging van de prijzen van vaste brandstoffen met ongeveer 15%, zijn deze kosten voor het broedseizoen 1948 op f. 20,- per machine aangenomen.

4. Kosten broedmachine.

- a. Afschrijving en rente broedmachine.

Deze werd gebaseerd op de huidige aanschaffingsprijs van een broedmachine met een capaciteit van 16.000 van het Econoom type ten bedrage van f.3750,-. De levensduur van de broedmachine is moeilijk vast te stellen. De eerste machines van het Econoom-type werden in 1930 gebouwd en zijn thans nog niet versleten. De technische levensduur van de tegenwoordige machines is dus op minstens 20 jaar te stellen. De economische levensduur van de machines is afhankelijk van het op de markt komen van nieuwe typen, waarin technische verbeteringen zijn toegepast. In het verleden is deze invloed dikwijls aanzienlijk geweest. De technische levensduur mag in verband hiermede niet als enige grondslag voor de afschrijving genomen worden, maar tevens moet rekening worden gehouden met een eventuele economische veroudering van de machine. De afschrijving werd in verband hiermede gebaseerd op een levensduur van 17 jaar.

- b. Onderhouds- en reparatiekosten.

Deze kosten werden op het in 1946 geconstateerde gemiddelde bedrag van f. 50,- per machine aangehouden.

- c. Electriciteitskosten.

Het electriciteitsverbruik van een machine met een capaciteit van 16000 bedraagt volgens opgave van de fabrikant 25-28 kwh per etmaal. Bij een prijs van ongeveer 4 ct per kwh komt men, inclusief vastrecht op een kosten-element van f.10,- per machine per week. Op de onderzocht bedrijven bleek dat de werkelijkheid met deze berekening in overeenstemming is. Per machine per week bleken de electriciteitskosten f.10,- te zijn.

Bij een gebruiksduur van $11\frac{1}{2}$ week wordt gedurende + 12 weken stroom verbruikt ($\frac{1}{2}$ week extra voor het afstellen van de machine).

5. Algemene kosten.

a. Afschrijving + rente inventaris.

De inventaris omvat: schouwtafel en schouwbak, eierkisten, rekken en schouwlampen.

De gemiddelde levensduur werd op 10 jaar geschat.

b. Verzekering inventaris + ingelegde eieren.

De verschuldigde premie bedraagt bij verzekering van stenen broedlokalen 2,5 ⁰/_{oo}.

De verzekerde som is berekend op 55 % van de waarde van in inventaris + de aankoopwaarde van 15000 eieren (1 machine vol), waarbij dus van de gedachte uitgegaan is, dat in de verzekering is begrepen het aantal ingelegde eieren.

c. Rente bedrijfskapitaal.

D.i. de rente over het kort omlopend kapitaal.

Kort kapitaal is benodigd voor de aankoop van broedeieren.

Gemiddeld komt het hierin gestoken kapitaal na 4 weken weer vrij, daar de betaling voor de broedeieren minstens één dag voor de inleg plaats vindt, terwijl de ontvangsten uit afgeleverde kuikens ook pas na enige tijd binnenkomen. De gemiddelde omlooptijd bedraagt zodoende 4 weken.

Het percentage bedraagt 3 %.

d. Ondernemingsbelasting.

Deze wordt betaald:

1e over de bedrijfswinst.

2e over het bedrijfskapitaal.

In de kostprijs is alleen doorberekend het verschuldigde bedrag volgens de tweede grondslag.

Het bedrijfskapitaal is het bedrijfsvermogen verminderd met de waarde der onroerende goederen.

Wanneer de broeder met eigen middelen zijn bedrijf voert, bedraagt het bedrijfskapitaal per broedmachine:

1. waarde roerende inventaris $\frac{1}{2}$ x f. 3950,- = f. 1975,-

2. benodigd kort omlopend kapitaal

voor de financiering van een

vol bezette machine

+ f. 3525,-

f. 5500,-

Over het bedrijfskapitaal wordt 4,8 % belasting betaald; dus per broedmachine f. 26,40.

Alhoewel volgens de richtlijnen van de prijsbeheersing het volgens de eerste grondslag verschuldigde belastingbedrag (over de bedrijfswinst), met inachtnaam van een bepaald maximum gebaseerd op de "normale bedrijfswinst", in de kosten mag worden doorberekend, is dit in deze berekening niet geschiedt, aangezien elk aangrijpingspunt voor de berekening van het volgens de eerste grondslag verschuldigde bedrag ontbreekt.

6. Verkoopkosten.

a. Vrachtkosten aflevering kuikens.

Voor deze kosten geldt hetzelfde als ten aanzien van de verzameling van de broedeieren opgemerkt is. De kleinere bedrijven verzorgen de aflevering van de kuikens in de regel zelf, terwijl de grotere broederijen veelal aangewezen zijn op verzending per trein of per expediteur.

De gemiddelde kosten per kuiken bedragen in het laatste geval gemiddeld 1 ct per kuiken.

b. Reclame, porti, telefoon en papier.

Het in de berekening opgenomen bedrag van f. 100,- is het gemiddelde van de kostenbedragen per broedmachine op de onderzochte bedrijven gedurende het broedseizoen 1946.

7. Opbrengst schouweieren.

De hoeveelheid uitgeschouwde eieren welke verkoopbaar zijn loopt van jaar tot jaar en van bedrijf tot bedrijf sterk uiteen. Op een goed geleid bedrijf waar moderne schouwapparaten gebruikt worden, bedraagt het aantal uitgeschouwde eieren welke verkoopbaar zijn, uitgedrukt in een percentage van de ingelegde broedeieren gemiddeld 15 %. Dit percentage bestaat gemiddeld voor 10 à 12 % uit onbevruichte eieren en voor 3 à 5 % uit eieren waarin zich afgestorven kiemen bevinden.

De schouweieren worden overwegend verkocht voor industriële verwerking. Gedurende het broedseizoen 1947 hadden beide soorten schouweieren vrijwel dezelfde verkoopwaarde, welke varieerde van 10 - 11 ct per ei. Deze prijs komt overeen met de vastgestelde prijs voor tweede kwaliteit eieren, welke in het voorjaar van 1947 bestond nl. f. 1,77⁵ per kg d.i. op basis van 17 eieren per kg 10,4 ct per ei.

De opbrengst van uitgeschouwde eieren voor het broedseizoen 1948 is afhankelijk van de waarde van de schouweieren, welke afgestorven kiemen bevatten.

Het is thans nog niet vast te stellen of deze eieren ook de prijs voor tweede kwaliteit eieren op zullen brengen.

In de berekening is verondersteld dat de situatie voor het broedseizoen 1948 gelijk zal zijn aan die gedurende het broedseizoen 1947.

De uitgeschouwde eieren zijn gewaardeerd tegen een prijs van 10,4 ct per ei.